

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

371.12

Szerző: *Ujlaki Sándor*

Hely

Cím: *Harminc éves a fővárosi
Pedagógiai Szeminárium*

Idő

"1942"

Forrás: *Nevelési Újság*

Személy

Bp.
(Hely)

1942. II. 17.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helvszám

Harminc éves a fővárosi Pedagógiai Szeminárium

A mai idők komolyságához illően csendben, hangos ünnepek nélkül érkezett el fennállásának harmincadik évfordulójához a főváros egyik kiváló kulturális intézménye: a **Pedagógiai Szeminárium**. Három évtizeddel ezelőtt egyedülálló kezdeményezés volt az országban a főváros elhatározása, amelyvel életre hívta a tanítói továbbképzés intézményét. A világháborút megelőző években a tanítóképző intézetekben csupán a tanítójelöltek nevelésével foglalkoztak. A rendszeres továbbképzés ügye azonban elhanyagolt terület volt. Budapest a kormányintézkedést is megelőzve, saját hatáskörében teremtett otthont a tanítói továbbképzésnek.

Nemcsak a fővárosi iskolák különleges magasabb szükségletét szolgálta a szeminárium azzal, hogy a tanítói karnak fokozott képesítést adott. A fővárosi tanulói ifjúság oktatási eredményeire is kitűnő hatással volt a tantestületek átképzése.

A jubileum alakalmával fölkerestük a Pedagógiai Szeminárium igazgatóját, dr. Haltenberger Mihály egyetemi r. k. tanár tanügyi főtanácsost, aki kérdéseinkre az intézet munkásságáról a következőket mondotta:

— A Pedagógiai Szemináriumot, amely

a főváros legmagasabb foku tanügyi intézménye, 1911-ben alapították. Az ünnepélyes megnyitás 1912 februárjában volt, amikor **Bárczy István** polgármester adta át az intézetet hivatásának. Első vezetője az ismert pedagógus: **Dr. Wesszely Ödön** egyetemi tanár volt. A szeminárium a fővárosi tanerők továbbképzéséről gondoskodik és a következő három feladatot látja el. Átképzési azokat a népiskolai tanítókat, akik a főváros szolgálatába akarnak lépni. Ez a tanfolyam egyéves. Gondoskodik továbbá a már működő tanítók továbbképzéséről. A kultuszminiszter ötévenként kötelezi ennek a tizhetes tanfolyamnak elvégzésére. További munkája az intézetnek különféle elméleti és gyakorlati tanfolyamok és tudományos előadások szervezése.

— Évenként rendszeresen rendezük a következő tanfolyamokat: Kezdő tanítók továbbképzése, működő tanítók tanfolyama, elemi iskolai igazgatók tanfolyama, napközi otthon vezetői, kézimunka, reformirás, gyorsírás, rajztanfolyamok, nyelvi tanfolyamok. ovónőképző, kriminálpedagógiai és lélektani gyakorlatokat is rendezünk.

Szakképzett tornatanítók az elemi iskolákban

— Az idén — folytatta Haltenberger Mihály — bevezettük a testnevelési szaktanítói tanfolyamot. A jövő évtől kezdve ugyanis az elemi iskolákban a tornatanítást nem az osztálytanítók, hanem szakképzett testnevelési szaktanítók látják el. Ez a fontos újítás a tanulói ifjúság testnevelésének megjavítását eredményezi. Számos laboratórium és egyéb kulturális intézmény biztosítja még a szeminárium sikeres munkáját. Ezek: a neveléslélektani, fizikai és biológiai laboratóriumok, kézimunka műhelyek, rajztermek, gyakorló iskolák és óvodák. A szeminárium épületében van a nemrégiben újja szervezett Székesfővárosi Pályaválasztási Tanácsadó és Képességvizsgáló Intézet. Ugyancsak itt helyezték el a Pedagógiai Könyvtárt, amelynek kilencven ezer kötetből álló könyvanyaga van, Magyarország egyetlen pedagógiai könyvtára.

A szeminárium előadóinak névsorában a tudományos és művészeti élet kiválóságai mellett kitűnő gyakorlati szakemberek szolgálták az elmúlt három évtized alatt az intézet munkáját. Közülük megemlíthjük a következőket: **Bárány Gerő**, **Kornis Gyula**, **Imre Sándor**, **Finánczy Ernő**, **Riedl Frigyes**, **Simonyi Zsigmond**, **Horváth Cirill**, **Haraszthy Gyula**, **Cholnoky Jenő**, **Mágocsy-Dietz Sándor**, **Gerlóczy Zsigmond**, **Lyka Károly**,

Kacsóh Pongrác.

A mai előadói karból megemlíthjük a következő neveket: **Dékány István**, **Fógl Sándor**, **Bárzy Gusztáv**, **Gárdonyi Albert**, **Gombóc Endre**, **Császár Elemér**, (pécsi egyetemi tanár) **Stolmár László**, **Háros Antal**, **Tirpák Sándor**, **Luttor Ignác**, **Oldal Anna**, **Mesterházy Jenő**, **Balanyi György**, **Bárány István**.

A látogatás során megtekintettük a szemináriumnak egy igen érdekes és hasznos gyűjteményét, amely több termet foglal el Haltenberger Mihály professzor és asszisztensei: **Ábrán Zoltán** és **Lengyel Ferenc** művészi készséggel és tudományos alaposággal állították össze ezt a képekből, domborművekből, grafikonokból és művészi ábrákból álló gyűjteményt, amelynek célja, hogy a főváros tanerőinek közvetlen szemléltető módon mutassa be Budapest életét, földrajzát, fekvését.

Az első termet most egy remekbe készült magyaros butorzatú szoba foglalja el. A genfi állandó nemzetközi oktatásügyi kiállításra készült ez a szoba, amely Magyarország oktatásügyét mutatja be majd. A kultuszminiszter megbízásából a Pedagógiai Szeminárium állította össze a gazdag anyagot, amelynek minden darabját a fővárosi iparrajziskola és a Lajos-utcai női ipariskola növendékei készítették. A butorokat Lengyel Ferenc tervei alapján Lejtényi Sámuel Erdélyből a fővárosba szállított asztalosmester készítette.

A budapesti lakóhelyismereti gyűjte-

mény termet végigjárva, a rendkívül eleven és figyelmet magával ragadó színes ábrákból szemünkbe ötlük a következő adat: Budapest népfelszívó képességét és életerejét bizonyítja, hogy a főváros lakosságának csak egyharmad része bennszülött, kétharmad része pedig bevándorolt. Egy másik érdekes adat: a fővárosnak, mint világvárosnak fiatalosága Budapest városmorfológiai képén mutatkozik meg. Házainak még több mint a fele földszintes, a városrészekben pedig az erősen összetett karakter jelentkezik. Hol egy középeurópai nagyváros utcáin járunk, hol egy előkelő hivatalnokvárosban, hol meg egy vidéki kisváros szűklátókörű polgárai között. Kitűnően mutatja be a gyűjtemény Budapest gazdaságföldrajzi helyzetét, természeti milieuját, klimájának sajátosságát és gazdasági beállítottságát.

Ezeknek a laboratóriumoknak, gyűjteményeknek és képességvizsgáló intézeteknek tudományos munkája jelentős mértékben járul hozzá a Pedagógiai Szeminárium tevékenységének tökéletesítéséhez.

Az intézet óriási szolgálatokat tett fennállása óta az egész magyar népiskolai oktatásügynek. Annak valósággal országos szellemi központjává fejlődött tudományos tekintetben. Állandóan lépést tartott a pedagógiai tudomány modern fejlődésével és a korszerű haladásnak eredményeit szétsugározta a népiskolai pedagógustársadalom tagjaira. Három évtizedes munkája során olyan eredményeket ért el ez az intézmény, amelyek igen jelentősek népnevelésügyünk történetében. Éppen ezért nemcsak a pedagógustársadalomnak, de kulturéletünknek is eseménye ez a szerény, komoly jubileum, amely valóban a munka ünnepe.

Dr. UJLAKI ANDOR.